

DIMINUTES HITÒRIES, NOMÉS:

TALMENT LA VIDA

Ramon de Biniatró

OBLITS

I

Ja són tants els ocells que han deixat de cantar les matinades! S'han aprimat els arbres de tant perdre el brancatge i es moren dins els nius les esperances. Sent com penetra el fred dins els ossos de l'ànima i s'alenteix l'hivern perquè es cobreix el sol d'estigmatitzants ferides. Alenes lentament com si una mà invisible et taponàs les ànsies i un rictus de tristor t'encerclàs la mirada.

Mai no havia pressentit que poguessin tenir les flors agonies tan llargues ni es morissin dins l'oblit les corol·les més plàcides. El vent, tan sempre diferent, es fa proper portant laments d'absències per tants d'amics que se'n van com qui tanca una cambra sense ni fer portada; se'n van, per no tornar, molt més lluny d'on neixen les albaides.

És quasi immens desert la nostra infància; ¿quant temps podrem encara recordar-la?

Es va cremant la nostra soledat fins que s'oblidin ja del tot les nostres veus cansades.

Seran llargues les esperes solitàries si no us aturau a pensar que la mort, ja fa temps, ha començat la seva tasca.

II

T'havia escrit versos exultants quan vares néixer desitjant-te tot allò més sublim que un padrí imagina. ¿Com podia pressentir la realitat més dolorosa? Em dol contemplar la teva trista mirada, més visible a les fotografies, i pensar que la tristesa es farà permanent, només velada per la conformitat i l'estima.

Observ atentament el teu llenguatge gesticulant amb ràpids moviments de braços i de mans, giravoltant el rostre a fi de fer-se entenedora la paraula. Aquells sons repetits que a força d'escoltar-los, arribam a entendre. El no, no, no... llastimós quan no endevinam la teva paraula, o el sí, sí, satisfet quan t'hem entès. La intel·ligència, però, d'inventar llenguatges paral·lels; tot ho entens!!

I tantes altres mancances que et fan un infant diferent --per dir-ho amb llenguatge amable.

¿Què esperes de la vida? ¿Quina florida trobaràs pel camí? ¿El gest dissimulat de l'extern, el rebuig eufèmic o clarament la marginació? Els més benèvolos s'aproparan i, fins i tot, t'admetran en els seus jocs: quants?

La vida no et serà planera i, de ben segur, més d'una rialla cínica ferirà la teva sensibilitat. No et mancarà mai, però, el profund, intens amor dels teus pares i dels qui t'estimam.

Et seguiré fent versos molt més florits, de coloraines, de coloms que s'envolen i d'infants contents. I si un dia els llegeixes --tot és possible!-- i jo ja no hi som, t'enviaré un àngel lluminós amb les ales daurades i mirada afable perquè aplaudeixi llargament el teu triomf.

III

Han fet córrer el forrellat i la porta, lentament, s'ha obert donant-te llibertat. Llibertat?

Llibertat és un dir quan ets tu mateix que t'has engrillonat amb fermalls difícilment esdernegables. Sortir de la presó no és gens fàcil quan els qui t'han estimat, decebut de tants enganys, de tanta mentida, de tant sentir-se traïts, han optat per oblidar-te. També creia, amic, amb les teves paraules i amb les teves ànsies d'alliberar-te'n, amb les teves noves il·lusions --com sovint repeties-- i amb els teus nous plans: quanta falsedat i foscúria!!

No toquis més a les nostres portes: no s'obriran. A força de cops, arriben a cicatritzar les ferides. Queda't a la teva presó; d'ella es fa molt difícil sortir-ne. Comença, si pots, un nou camí lluny dels teus: és el que més et convé. Quan un ha destrossat tantes vides, què espera? ¿No sabies que el verí corrosiu no guareix dificultats ni resol els problemes ni millora els complexos ni et dóna força: només la mort?

Que la sang fosca de la coca et penetri tots els racons i et vagi consumint lentament o, si vols, que l'excés acabi amb la teva vida. Són paraules molt dures, però ben comprensibles.

Potser llavors, unes mans amables, compassives, col·loquin sobre la teva llosa un petit pom de roses vermelles.

NAFRES

I

Ja el fred travessava la roba banyada i penetrava fins al més profund de l'ànima. Plovia i plovia lentament sobre els nostres cossos asseguts al banc de pedra mentre acabàvem de consumir, silenciosos, el frugal àpat festós. Ni un vianant ni quasi cap vehicle venien a destorbar aquell encontre. Unes faroles de llum esgrogueïda intensificaven les ombres que es bellugaven al ritme del vent, omplint de misteri aquella soledat.

Feia ja uns anys que ocupava aquest lloc, em contà, des que inicià la seva vida al carrer. Era molt jove, encara que aparentés molt més major pel seu aspecte descurat. Un rictus de tristor aureolava la seva mirada i el seu parlar era lent i compassat. Res no l'acuitava que no fos la indiferència davant la vida que es presentava tan i tan inhòspita. Jo l'escoltava sense interrompre les seves paraules mentre anava descabdellant el seu íntim memorial.

S'havien esfondrat les seves relacions de parella i pensava que l'alcohol vendria a apaivagar el desengany. La negrura augmentava i ja, sense remei, la seva estada familiar era talment la d'un ca maleït. Un horabaixa, acabada la feina quotidiana, pujant les escales del pis, trobà en el replà un bolic amb les robes més personals i un escrit del jutjat. Agafà el bolic i, sense ni llegir la notificació ni buscar cap defensa personal, tristament i en silenci, començà a trescar els carrers de ciutat fins a caure al lloc on ens trobam. Una petita plaça forana amb un gran banc de pedra, uns arbres i uns matolls que

cobrien l'amagatall. El banc seria la seva vivenda i, al seu davall, el dormitori. ¿Què més necessitava si ja s'havien trencat tots els sentiments? Només quan la higiene es feia insuportable, em digué, acudia a un centre d'acollida i tornava prontament al seu cau. Sempre en silenci suportava les mirades recriminatòries, els insults i, més d'una vegada, els atacs violents d'alguns grups exaltats. Callava sempre, suportant estoicament els desprecis. De tant en tant, algunes mans caritatives li portaven aliment i bones paraules. D'això vivia, menjant o dejunant, segons la generositat dels vianants.

Em reconegué aquesta vesprada; recordà que quan jo passava el saludava amb una rialla, que ell corresponia amb un gest amistós. És per això, em confirmà, que havia admès la meva companyia obrint-me la seva ànima i compartint drama, sentiments i aliment. Seguia plovent lentament i l'aigua regalimava ja pels nostres rostres mentre acabàvem el personal encontre brindant les nostres històries amb dos *benjamins escumosos*.

Arribaven cants llunyans de festa; algun petit grup de jovent travessava fent bauxa la plaça i alguns trons pel cel eren senyal manifest d'alegria. Juntàrem fortament les mans i en silenci ens anàrem allunyant, allunyant fins a perdre'm per aquells carrers que no portaven enlloc que no fos a experimentar el goig interior d'aquell sopar de la nit de Nadal.

Pel cel no es veien estols angèlics cantant nadales íntimes ni amors entranyables celebrant bones noves. ¿Quants de racons com aquest omplien la ciutat? ¿l arreu del món? ¿Porta això la condició humana? ¿Qui hi pot posar remei?

Alç al cel la mirada, estenc els braços mullats mentre els llavis van entonant, a ritme del caminar, el Noninó....noninó la por s'estimba per les foscúries del cor; noninó que els ulls de l'home porten la llum i el dolor; noninó Nadal, gaubança...; noninó, ninó, ninó.....

II

Encara l'albada havia de néixer quan, a fosca negra, vaig portar un petit ram de murtra just al lloc on fa un any ens fugires. Per què ho feres, amic; per què? Quin impuls maleït et donà tanta força?

No venc a retreure't cap mal fet, només a queixar-me que no passassis a acomiadar-te. No deies que jo era el teu millor confident? No passares tantes hores contant-me les teves quimeres, i que jo escoltava en silenci a vegades impositat? Quan tu parlaves no admeties els estroncaments mentre anaven sortint les vanes il·lusions que omplien a vessar els teus delers. Quants d'encontres, a hores inoportunes, com si jo fos el complement del teu psiquiatre ---de qui sempre parlaves amb plaer--- o, si més no, l'amic que tot ho intenta solucionar. Mai no trobares la porta barrada i sí la mà disposada a posar pau al teu interior. La teva amistat era però una amistat autèntica, fidel i generosa, sempre corresposta; molt més que l'amistat acadèmica d'antic alumne i professor. Per què ho feres? Tants amors imaginats, tantes belleses trobades casualment pels camins i que feies tan reals; tants plaers somniats que mai no es farien realitat, i tants volers i volers que sols serien això: volers!

Et comprenia, amic, i em dolia el teu patiment. També n'he suportat de marginacions, mancaments i humiliacions; per això és tot molt més fàcil d'entendre quan un es sent tan proper a la mateixa sofrència.

Era de nit quan em donaren la notícia: __El teu amic ha mort! __Ha mort??

Un cotxe accelerava follament i a gran velocitat s'estavellava frontalment contra

la soca gruixuda d'un dels pins que omplen l'esplanada del cementeri. La topada fou brutal; l'arbre resistí amablement l'investida mentre el teu cos destrossat s'amalgamava amb l'embolic de ferralla. La mort instantània t'evità patiments, varen assegurar-me, i m'alegrí amb la gaubança que proporciona saber que tot succeí en un instant, tal com volies.

Després d'un any, amic, ningú parla del fet; la gent no té records pels perifèrics: només l'oblit.

A la soca del pi la nafra perdura com a record inesborrable mentre, al seu costat, el ram de murtra proclama, amb flairós silenci, la teva gran bondat.

III

Era tan blava aquella mar, tan encalmada i lluminosa que ens va fer oblidar els perills tenebrosos que ocultava. Era tan gran el desig, tan irresistible, que no poguérem desistir la decisió d'emprendre l'aventura. El temps era d'hivern, però no ho semblava. El sol lluïa i el fred no arribava a fer-se un destorb: seria el nostre dia, no esperàriem més, el cor comandava.

Pujàrem a la petita embarcació agafant només allò més imprescindible: combustible, abric, aliment i molta esperança. Tots tres érem joves, amics agosarats i plens d'il·lusions cercant en llunyania aquell llumeneret blau que ens acollís i donàs sentit a la nostra vida. Res no temíem, ni ens assustava la mort: com la podíem tèmer si cada dia, cada moment, ens acompanyava pel nostre país destrossat?

La petita embarcació havia agafat rumb cap a la salvació, cap al paradís somniat, cap a la llibertat que pressentíem. El cel s'enfosquia, el sol s'havia ja colgat dins les aigües del ponent i els estels anaven apareixent sobre nosaltres com a presagi de bons averanys. La mar tan obscura es tornava malèvola i les ones bramulaven omplint de díficultats la nostra singladura. Ben acostats, tots tres, per evitar moviments i ajudar a mantenir l'equilibri, anàvem solcant aquella mar que, tot i semblar-nos tenebrosa, ens acollia generosament. El llevant començava a il·luminar-se i els colors d'una nova albada semblaven confirmar-nos que la travessia ens era propícia. Elevàrem la mirada al cel implorant protecció i clemència: les aures ens eren favorables i l'embarcació responia sense massa díficultats.

A on arribaríem?

Declinava ja el nou dia quan, oh meravella!, semblava terra allò que s'albirava a l'horitzó. Fosquejava ja quan ens apropàrem a les roques d'una petita cala mallorquina; tot ens era favorable: fosca, silenci, soledat. El petit poble restava quasi desert. Els sons d'unes campanes s'escampaven dins la nit i ens atemorí aquell clam nocturn que desconeixíem.

La gent entrava a un edifici més gran a celebrar alguna festa i nosaltres tres la seguírem lentament i en silenci dissimulant el color de la pell fosca dins l'obscuritat d'aquella nit estranya.

Era la nit de Nadal! Sabíem el que significava aquella festa pels pobles cristians i pensàrem que tot allò ens afavoria. Asseguts als darrers bancs de la petita església del poblet costaner, esperàrem que la sort i l'estima pesassin a favor nostre. Aquells cants entranyables i la seva litúrgia asserenaren les nostres pors.

Ens entenguérem amb dificultat amb el sacerdot que ens cedí, benèvol, la seva vivenda i tot quant en ella hi havia ja que, per motius del seu ministeri, no podia quedar-se amb nosaltres aquella nit. —No obligueu, estau-vos dintre, passau desapercebuts perquè la justícia humana no us trobi. Jo tornaré, tornaré, ens va dir, i intentaré fer-vos més fàcil l'arribada.

Sí, el rostre de la misericòrdia lluïa més que mai pel firmament del nostre interior. Començava sens dubte un altre naixement; un estel resplendent il·luminava la foscúria del nostre camí insegur; una albada esperançada ens omplia de joia. Ens abraçàrem fortament celebrant l'arribada miraculosa que ens confirmava que és possible encara creure en l'amor.

Pel carrer s'escoltaven cants joiosos que no enteníem: cants de pau, de pau... de pau!!

EPITAFIS

I

.....

a los 18 años.

Ya cansado de vivir

R.I.P.

Caminant una tarda grisenca i plujosa pel cementeri del poble, em deturava a llegir alguns epitafis per allò de què sovint m'inspiren alguns versos o, si més no, em donen a conèixer alguns sentiments especials o algunes curiositats que impacten. Quanta diversitat!

Estranyava llegir aquella làpida, amb nom i llinatges ben mallorquins. Qui ho va escriure? Qui volgué explicitar la causa de la mort d'un ser tan jove? Com varen poder escriure això de "*cansado de vivir*" si als 18 anys encara comença la vida? Quines roses granes o blanques es pogueren esfullar abans d'hora, just arribada la primavera? Quina angúnia et contorbava, quin amor fal-laç: prematur desencís? Quina hora tenebrosa accelerà l'ànsia d'apagar el juvenil esclat?

Plovisquejava suaument mentre reflexionava sobre aquella vida cansada i les gotes anaven regalimant pel meu rostre arrugat, talment llàgrimes de incomprendiva tendresa. De quin viure es cansà, als devuit anys? Quin atrevit inspirà l'epitafi? Paradoxes de la vida: uns tant i altres tan poc. El vent movia els xiprers i regolfava confús. Llavors, com faig sovint, sorgí del meu interior l'íntim monòleg que, de ben segur, aquell jove escoltà atentament. __Escolta, jove, el meu silenci amarg, clamorós, nafrat per l'insult de les paraules escrites per enuig o desamor. Escolta, jove, les meves paraules amables plenes de dolor. Sempre he cregut que una rosa vermella manté tot el color a fosca negra. Si no fos veritat, amic, __tu que ja ara n'estàs ben segur__ fem entendre que he errat tota una vida.

S'enfosquia la tarda i la pluja anava caient compassiva sobre la seva sepultura.

Només el meu silenci comprensiu... i el teu silenci.

II

“No saberen qui era. Descansi en santa pau” diu l'epitafi escrit a la llosa ja colrada pel temps i esmorrellada sobre una tomba a un racó del cementeri. Sobtava aquella fredor, aquella pobresa on només destacava el bon desig de pau. Ni flors, és clar, ni restes de cap record humà. L'embolcallava, això sí, l'ombra amable d'uns xiprers que omplien la raconada.

Mentre el meu silenci es sumava als bons desigs de pau a aquell ser oblidat, els meus ulls repararen quelcom que m'impressionà. Només a un raconet de la llosa, un muntet d'excrements, encara novells, d'alguna au amable que a les nits hi feia estada. Mai no resta tot perdut, vaig pensar; quina au generosa li fa visita?

Com voldria sentir-me un dia així estimat!!

III

Vita mutatur, non tolitur.

He vist i entenc com passa el temps. Com som herba verda i esponerosa al matí i ja a la tarda ens tiren al forn. Com l'alba aviat es fa crepuscle. He vist com creixen els infants i en un vol ràpid perden la bellesa. He vist i sent el crit de senectut que sovint ens aporuga i com s'apropa la seva esgarrifança. Com tota la natura és talment la vida: llueix el sol, la nit arriba; floreixen arbres i bardisses i el temps les emmustiga; com davalla cantant la torrentera i en un no-res és només eixutesa...

No mor la vida, diu l'epitafi, només canvia. Confies, tu, mortal, en la immortalitat? Sona tan estrident, la paraula! Quin canvi esplendorós emplenarà els teus somnis? El mausoleu és fastuós, tot de marbres rosats i grisos; les lletres de llautó i bronze, i les flors que vénen a confirmar la riquesa del propietari. Un àngel trist perfà la quietud.

Desitjarà, l'ànima que hi reposa, una vida millor que la fruïda? Potser són tot aparences, miratges d'uns desigs insatisfets, d'un viure fosc i vulgar: el cel terrenal no aconseguit.

Quin Déu t'espera més enllà o mai no has acceptat la teva transcendència? Estar sol i sens Déu, va escriure Hölderlin, és l'autèntica mort.